



Силабус дисципліни

Стратегічний кліматичний менеджмент в сільському господарстві

Ступінь вищої освіти – магістр

Освітньо-професійна програма: Агрономія

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри агробіотехнологій

Василь БРИЧ

Контактна інформація v.brych@wunu.edu.ua +380677435080

Опис дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів знань і навичок щодо розробки і впровадження механізму стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві в умовах переходу до низьковуглецевої економіки. Дисципліна зорієнтована на розвиток навичок впровадження кліматичних інновацій у сільськогосподарське природокористування, використання технологій стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві для забезпечення інклюзивного розвитку, імплементацію європейського досвіду переходу до низьковуглецевого сільського господарства в систему стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві.

Структура дисципліни

| Години (лек. / сем.) | Тема | Результати навчання | Завдання |
|----------------------|--|--|--------------------|
| 2/1 | Тема 1. Трансформація стратегічного менеджменту в сільському господарстві за умов зміни клімату | узагальнення знань про кліматичні фактори впливу на сільське господарство; ознайомлення із завданнями розбудови кліматичної політики у Європейському Союзі та Україні; визначення змісту стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві у контексті формування регіональних стратегій адаптації до зміни клімату | Поточне опитування |
| 2/1 | Тема 2. Система кліматичного менеджменту у сільському господарстві | знати комплекс понять, що формують систему кліматичного менеджменту у сільському господарстві, вміти застосовувати методи впровадження кліматичного | Поточне опитування |

| Години (лек. / сем.) | Тема | Результати навчання | Завдання |
|----------------------|---|---|--------------------|
| | | менеджменту у сільському господарстві | |
| 2/1 | Тема 3. Концепція стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві | знати принципи ресурсоощадливості та кліматичної нейтральності у сільському господарстві, особливості впровадження низьковуглецевих технологій у сільському господарстві | Поточне опитування |
| 4/2 | Тема 4. Механізм стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві | поглиблення знань щодо складових формування стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві | Поточне опитування |
| 4/2 | Тема 5. Європейський досвід переходу до низьковуглецевого сільського господарства | поглиблення знань щодо розбудови вуглецевих ринків і розвитку низьковуглецевого землеробства у Європейському Союзі | Поточне опитування |
| 4/2 | Тема 6. Перехід до низьковуглецевого сільського господарства і «зелене» відновлення України | знати складові «зеленого» відновлення України, розуміти потенціал низьковуглецевого землеробства в Україні, особливості створення кліматичних агрокластерів у контексті смарт-спеціалізації та стратегічного інноваційного розвитку регіонів | Поточне опитування |
| 4/2 | Тема 7. Планування стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві | знати особливості моделювання та прогнозування змін клімату у сільському господарстві, індикатори ефективності стратегічного кліматичного менеджменту в сільському господарстві; вміти проводити оцінку стійкості сільськогосподарських підприємств до впровадження кліматично-нейтральних інновацій, стратегічну екологічну оцінку документів стратегічного планування | Поточне опитування |
| 4/2 | Тема 8. Організація стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві | знати особливості організації стратегічного кліматичного менеджменту у сільському господарстві | Поточне опитування |
| 4/2 | Тема 9. Моніторинг, звітність та верифікація викидів вуглекислого газу у сільському господарстві | знати особливості організації моніторингу, звітності та верифікації викидів вуглекислого газу у сільському господарстві | Поточне опитування |

Літературні джерела

1. Бородіна О. М., Прокопа І. В. Інклюзивний сільський розвиток : науковий дискурс. *Економіка і прогнозування*. 2019. № 1. С. 70-85.
2. Воробей В., Медлех Я., Гудз Н. Використання біомаси енергетичних культур у північних областях України (Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська та Чернігівська області) : аналітичне дослідження підготовлено в рамках Проекту технічної допомоги Європейського Союзу «Енергія біомаси: перетворення природного потенціалу на регіональні партнерства», що фінансується Європейським Союзом за Програмою співпраці EaTPC.. Львів: Агенція економічного розвитку PPV Knowledge Networks. 2018. 59 с.
3. Зелене повоєнне відновлення України: візія та моделі: аналітична записка. Серпень 2022 р. ГО «Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля». 32 с.
4. Зміна клімату : наслідки та заходи адаптації : аналіт. доповідь / [С.П. Іванюта, О. О. Коломієць, О. А. Малиновська, Л. М. Якушенко]; за ред. С. П. Іванюти. К. : НІСД, 2020. 110 с.
5. Інфографічний довідник 2019-2020 «Агробізнес України» від контент-маркетингове агентство Top Lead та Latifundist.com. URL: https://agribusinessinukraine.com/get_file/id/agro-2020.pdf
6. Павленко З. Зміна клімату та економічний розвиток : тренди 2021 року. Спецпроект : Глазго. Нова точка кліматичного відліку. URL: https://www.euointegration.com.ua/project/2021/glasgow/g_article1.html.
7. Борисяк О.В., Остапйовський Є.В. Принцип зональності у вирощуванні енергетичних культур в умовах глобальної зміни клімату. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації* : зб. тез доп. XX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Тернопіль, 19 травня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 16-19.
8. Борисяк О.В., Покойовий Н.А. Енергетичний потенціал агрофітоценозів у контексті кліматично-нейтрального розвитку сільськогосподарських підприємств. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації* : зб. тез доп. XX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Тернопіль, 19 травня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 168-170.
9. Борисяк О., Остапйовський Є. Диверсифікація енергетичних культур у контексті зміцнення енергетичної та кліматичної безпеки. *Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва* [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р./ За ред. І. Перезової. Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. С. 527-529.
10. Борисяк О., Покойовий Н. Низьковуглецеве сільське господарство: аспект виробництва енергетичних культур. *Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва* [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р./ За ред. І. Перезової. Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. С. 603-605.
11. Новий європейський Баухаус: відкриття програми з нарощування потенціалу для початку відбудови України. *Press and information team of the Delegation to UKRAINE*. URL: <https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine>.
12. Законодавча база України щодо боротьби зі зміною клімату. URL: https://ucn.org.ua/?page_id=233.
13. Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів : Закон України від 12 грудня 2019 р. № 377-IX / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 22. Ст.150.
14. Про затвердження дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського дослідницького простору : Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 р. № 167 / Міністерство освіти і науки України.
15. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179.
16. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 16. Ст. 70.
17. Borysiak O., Wołowiec T., Gliszczyński G., Brych V., Dluhopolskyi O. Smart transition to climate management of the green energy transmission chain. *Sustainability*. 2022. 14(18), 11449; doi: <https://doi.org/10.3390/su141811449>
18. Borysiak O., Mucha-Kuś K., Brych V., Kinelski G. Toward the Climate-Neutral Management of Innovation and Energy Security in Smart World : monograph. Berlin, Germany: Logos Verlag Berlin GmbH. 2022. 172 p.

19. Brych V., Borysiak O., Yushchenko N., Bondarchuk M., Alieksieiev I., Halysh N. Factor Modeling of the Interaction of Agricultural Enterprises and Enterprises Producing Green Energy to Optimize the Biomass Supply Chain. 2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), Deggendorf, Germany, 2021, P. 425-427.
20. Climate Change 2021 : The Physical Science Basis : Sixth Assessment Report (AR6) of the Intergovernmental panel on climate change (IPCC). URL: <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/#FullReport> (дата звернення: 09.08.2022)
21. Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-3/>
22. Climate Scoreboard. *Climate Interactive*. URL: www.ClimateScoreboard.org
23. European Climate Law.
24. Report on international voluntary and compulsory carbon markets with special emphasis to mechanisms applied in case of carbon farming and potential opportunities for Ukrainian developers (16 May, 2022). A part of the Supporting Green Recovery in Ukraine project by the United Nations Development Programme (UNDP) office in Ukraine. International Consultant, Fortunato COSTANTINO. 185 p.
25. The European Green Deal.

Оцінювання

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

| Заліковий модуль 1 | Заліковий модуль 2 (ректорська к/р) | Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПІЗ) |
|---|---|---|
| 30% | 40% | 30% |
| Опитування під час занять – 40 балів (4 теми по 10 балів). Модульна контрольна робота – 60 балів | Опитування під час занять – 50 балів (5 тем по 10 балів). Письмова робота 50 балів | Написання КПІЗ (вибір теми, складання плану, написання роботи) – 60 балів. Захист КПІЗ = 30 балів. Оцінка за тренінг =10 балів. |

Шкала оцінювання:

| За шкалою університету | За національною шкалою | За шкалою ECTS |
|------------------------|------------------------|---|
| 90-100 | відмінно | A (відмінно) |
| 85-89 | добре | B (дуже добре) |
| 75-84 | | C (добре) |
| 65-74 | задовільно | D (задовільно) |
| 60-64 | | E (достатньо) |
| 35-59 | незадовільно | FX (незадовільно з можливістю повторного складання) |
| 1-34 | | F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом) |